

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 17 au 21 juillet 2022

Souguia n° 68

ד"ר

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Melekhet Mah'chevet

Psik Récheh (4)

Cas exceptionnels permis

Cette semaine nous allons voir une liste de Psik Recheh qui ont été permis par les Poskim. Nous présenterons deux façons d'expliquer ces différents cas.

Dans un second temps, nous étudierons les cas de Psik Recheh concernant une suite d'actions, où même si sur chacune isolée il y a un doute si l'interdit sera créé, dans la totalité il sera inéluctable. Par exemple courir sur l'herbe, chaque pas n'entraîne pas forcément de déraciner, mais on sait que finalement il y en aura forcément qui seront arrachées.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁלֵא יֵאָרַע דְּבַר תְּקֵלָה עַל יָדֵי, וְלֹא אֶכְשַׁל בְּדַבַּר הַלְכָה, וְיִשְׁמְחוּ בִּי חֲבֵרֵי, שְׁלֵא אֵמַר עַל טָמְא טְהוֹר וְלֹא עַל טְהוֹר טָמְא, וְלֹא עַל מַתָּר אָסוּר וְלֹא עַל אָסוּר מַתָּר, וְלֹא יִכָּשְׁלוּ חֲבֵרֵי בְּדַבַּר הַלְכָה וְאֶשְׁמַח בָּהֶם. כִּי יִי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּיו וְדַעַת וְתְבוּנָה. גַּל עֵינַי וְאֶבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ

Tephila après le Limoud

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁשִׁמְתָּ חֲלָקֵי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וְלֹא שִׁמְתָּ חֲלָקֵי מִיּוֹשְׁבֵי קְרִנּוֹת. שְׁאֲנִי מְשַׁכְּמִים וְהֵם מְשַׁכְּמִים. אֲנִי מְשַׁכְּמִים לְדַבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מְשַׁכְּמִים לְדַבְרֵי בְטָלִים. אֲנִי עֹמֵל וְהֵם עֹמְלִים. אֲנִי עֹמֵל וּמִקְבֵּל שְׂכָר וְהֵם עֹמְלִים וְאֵינָם מִקְבָּלִים שְׂכָר. אֲנִי רֵץ וְהֵם רְצִים. אֲנִי רֵץ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רְצִים לְבָאָר שְׁחַת. שְׁנֵאָמַר וְאִתָּה אֱלֹהִים תּוֹרְדִם לְבָאָר שְׁחַת. אֲנִשִּׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יִחַצּוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֶבְטַח בְּךָ

Programme du dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Refoua Chéléma de

Haim Dan ben David

1. Cas de Psik Recheh permis

Le Rachbah au nom du Yeroushalmi permet de fermer la porte de sa maison si c'est pour la préserver (du vol etc..) même si l'on sait qu'il y a un animal intérieur. Les Mefarchim ont posé la question pourquoi ce n'est pas interdit à cause de Psik Recheh

חידושי הרשב"א מסכת שבת דף קז עמוד א

ובירושלמי (ה"ו) נראה שהתירו לנעול לכתחלה ביתו לשמור ביתו וצבי שבתוכו, דכיון שהוא צריך לשמור ביתו אף על פי שעל ידי כך ניצוד הצבי ממילא מותר ובלבד שלא יתכוין לשמור את הצבי בלבד, דהכי גרסינן בפרקיין דהכא ר' יוסא בר' בון בשם ר' הונא היה צבי רץ כדרכו ונתכוין לנעול בעדו ונעל בעדו ובעד הצבי מותר, ראה תינוק מבעבע בנהר ונתכוין להעלותו ולהעלות נמלה של דגים עמו מותר, רבי יוסי בר בון בשם ר' חונא היה מפקח בגל ונתכוין להעלותו ולהעלות צרור של זהובים עמו מותר, ולפי זה הא דאמרינן ונתכוין לנעול בעדו לא בעדו בלבד קאמר אלא אם נתכוין לנעול אף בעדו קאמר, ולומר שאילו צריך לנעול בעדו מותר אף על פי שמתכוון שיהא הצבי ניצוד בתוכו.

תוספתא (שם) ישב אחד על הפתח ונמצא צבי בתוכו אף על פי שמתכוין לישב עד שתחשך פטור מפני שקדמה צידה למחשבה, למה זה דומה לנעול את המגדל ונמצא צבי בתוכו למתכסה בטלית ונמצא צפורת לתוכה אף על פי שמתכוין לישב עד שתחשך פטור מפני שקדמה צידה למחשבה, אין לך שהוא חייב אלא המתכוין לצוד אבל קדמה צידה למחשבה פטור, ואפשר דפטור דקתני הכא פטור אבל אסור הוא כיון שעל ידי מעשיו הוא ניצוד ולא היה ניצוד מתחלה, והיינו דקתני במתניתין לנעול את ביתו לשומרו ונמצא צבי שמור בתוכו והכא קתני ונמצא צבי בתוכו, ויש לומר דפטור ומותר קאמר לומר שאינו צריך לפתוח, דכיון שלא נתכוין לצידה ונמצא ניצוד בתוכו בלא מתכוין ואינו מוסיף עכשיו בצידתו למה יפתח ומאי דהוה הוה, דכיון דלא עביד איסורא דאורייתא בצידתו בתחלתו הרי הוא מותר בסופו,

Le Rambam est Possek qu'il est permis Minhatorah de mettre un morceau de métal chaud dans l'eau tant qu'il n'a pas la Kavana de Tsirouf, et le Raavad demande pourquoi ce ne serait pas H'ayav à cause de Psik Recheh.

רמב"ם הלכות שבת פרק יב הלכה ב

המכבה כל שהוא חייב, אחד המכבה את הנר ואחד המכבה את הגחלת של עץ, אבל המכבה גחלת של מתכת פטור, ואם נתכוין לצרף חייב, שכן לוטשי הברזל עושים מחמים את הברזל עד שיעשה גחלת ומכבין אותו במים כדי לחסמו, וזהו לצרף שהעושה אותו חייב והוא תולדת מכבה [...]

השגת הראב"ד וזהו לצרף שהעושה אותו חייב והוא תולדת מכבה. א"א כמה מעורבבין דבריו, ואם הוא מכבה למה אינו חייב אף על פי שאינו מתכוין ופסיק רישיה ולא ימות הוא ואפילו לא יהא צריך לצרפו והא איהו כר' יהודה ס"ל [...]

Bien qu'il soit interdit de faire Hatmanah pendant Shabbat (enfouir une aliment pour le tenir au chaud), le Ran permet de recouvrir une casserole si c'est pour la protéger de mouches etc... et le Mishna Broura explique que c'est lo Mitkavan, mais ne dit pas pourquoi ce n'est pas interdit à cause de Psik Recheh.

חידושי הר"ן מסכת שבת דף מ עמוד ב

[...] ומכל מקום לתת כלי על התבשיל כדי לשומרו מן העכברים או כדי שלא יתטנף בעפרורית שרי שאין זה כמטמין להחם אלא (כשמור) [כשמור] ונותן כסוי על גבי קדירה וכל שכן אם הכלי שהוא מניח עליו רחב שלא יגע בו שאין זה הטמנה [...]

משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים
הלכות שבת סימן רנז סעיף ב
 (יד) לשום כלים וכו' - היינו אפילו בגדים שמעמידין את החום של הקדרה שלא יצטנן אפ"ה שרי כיון שאינו מכין לזה:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רנז סעיף ב
 אפילו תבשיל שנתבשל כ"צ, אסור להטמין בשבת אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל. ומ"מ לשום כלים על התבשיל כדי לשמרו מן העכברים, או כדי שלא יתנף בעפרורית, שרי שאין זה כמטמין להחם אלא כשומר ונותן כיון על הקדירה (וע"ל סי' רנ"ג).

La Guemarra dans Betsa interdit d'embaumer un tissu à cause de Molide Réh'a (création d'un odorant) et le Mishna Broura rapporte que selon le Taz, si c'est sans en avoir la Kavana c'est permis, mais n'explique pas pourquoi ce n'est pas Psik Recheh

רש"י מסכת ביצה דף כג עמוד א
סחופי כסא אשיראי - לכפות כוס מבושם על השיראים של מלבוש, להכניס בהן ריח הבושם שבכוס.
אסור - דקא מוליד ריח בשיראים.

תלמוד בבלי מסכת ביצה דף כג עמוד א
 סחופי כסא אשיראי ביומא טבא - אסור. מאי טעמא - משום דקמוליד ריחא.

משנה ברורה סימן שכא ס"ק כה

[...] כתב הט"ז בסימן זה אין לשום הפלפלין תוך הבגד ולכתוש בסכין עליו שהוא מוליד ריחא אמנם בסימן תקי"א אות חי"ת בט"ז משמע דחזר מזה והסכים למהרש"ל דשרי משום דאינו מכין לזה עי"ש [...]

Les mots du jour à apprendre :

Elle a supplié	אִיחַנְנָא
A été effronté	אִיחַצֵּף
A été soupçonné	אִיחַשָּׁד

Programme du lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Refoua Chéléma de

Haim Dan ben David

Bien que jeter du sable au sol pourrait être considéré comme Boné (construire), le Peri Megadim permet d'en jeter si c'est pour recouvrir un crachat.

מגן אברהם סימן שיג ס"ק יז
 ולא חשיב כמוסיף. משום דלא מבטל ליה התם דחזי למאכל בהמה או לטיט אבל דבר דמבטל ליה התם אסור דאיכא משום אשוי גומות (גמ' ב"ח) ועסי' שע"ב סי"ו ונ"ל דדוקא הכא שבא לתקן החצר אסור דדמי לבנין אבל בע"א שרי דהא שרי לכסות רוק באפר כמ"ש ס"י ש"י כיון שאינו מכין לבנין:

שולחן ערוך אורח חיים סימן שיג סעיף י
 חצר שנתקלקלה במימי גשמים, יכול לזרות בה תבן ולא חשיב כמוסיף על הבנין, ובלבד שישנה שלא יזרה לא בסל ולא בקופה אלא בשולי הקופה, שיהפכנה ויביא תבן על שוליה דהיינו על ידי שינוי; אבל ביד, אסור.

פרי מגדים אורח חיים אשל אברהם סימן שיג ס"ק יז

[...] טיט וחול אסור, דהוה כמוסיף על הבנין ואשוי גומות, אבל בבית שמפזרין חול בכל בוקר שלא יהא נראה הרוק שרי, דלאו מתכוין לתקן [...]

Le Mishna Broua explique qu'il est permis de marcher sur la neige car on n'a pas l'intention de la piler, alors que c'est Psik Recheh

משנה ברורה סימן שכ ס"ק לט

ברגליו – ואף אם השלג נימוח וזב ע"ז לית לן בה כיון דהוא אינו מתכוין לזה והט"ז כתב דכיון שהוא דבר שא"א ליזהר בזה לא גזרו ביה:

שולחן ערוך אורח חיים סימן שכ סעיף יג

דורס שלג ברגליו ואינו חושש

Le Biour Halakha explique au nom de Tosfot qu'il est interdit de disposer des tonneaux de façon à créer un Ohel (tente) parce qu'est c'est comme s'il en avait directement l'intention, mais ne dit pas plus simplement que c'est à cause de Psik Recheh.

ביאור הלכה סימן שטו סעיף ו

לא יסדר וכו' - עיין במ"ב ואף על גב דדבר שאין מתכוין שרי היינו כשעושה איזה דבר ואינו מכוין שיצא הדבר הזה מה שהוא יוצא על ידו כגון שהוא גורר ספסל ע"ג קרקע ואינו מתכוין שיעשה חריץ ע"ז משא"כ כאן שמתכוין לעשות מה שהוא עושה [תוס' וש"פ]:

שולחן ערוך אורח חיים סימן שטו סעיף ו

כשמסדרים חביות זו ע"ג זו, אחת ע"ג שתים, אוחז בידו העליונה ויסדר התחתונות תחתיה; אבל לא יסדר התחתונות תחלה ויניח העליונה עליהן.

Premier Derekh pour expliquer ces cas :

H'achivout Ha'assé

Le Ramban et le Ran expliquent le Din du Hadas étudié les semaines précédentes, que dans certaines conditions, l'action n'est pas considérée comme une Melakha. Comment comprenez-vous ?

חידושי הרמב"ן מסכת שבת דף קיא עמוד א

[...] שזו שאמרו במס' סוכה דאית ליה הושענא אחריתי כך טעמה, שאין מיעוט ענבי ההדס תיקון אלא למי שרוצה לצאת בו ידי חובתו אבל למאן דבעי לה למידי אחרת לאו תיקון הוא ואין ההדס עומד ומיוחד לצאת בו אלא להריח בו או לדבר אחר, לפיכך כשאין לו הדס אחר והוא ממעט כדי לתקן אותו לחובתו הוא כעושה כלי ואסור, אבל כשהוא ממעט לדבר אחר ויש לו הושענא אחריתי נמצא שאינו מתקן שהרי אין בזה תיקון להדס שהרי הוא עומד להריח ולדבר אחר **ולא עשה שום מלאכה** לא במתכוין ולא בשאינו מתכוין, ולא שמענו בממעט ענבי הדס בפסח שיהא אסור וזו כיוצא בה [...]

חידושי הר"ן מסכת שבת דף קיא עמוד א

[...] כן זו שאמרו בפרק לולב הגזול דהיכא דאית ליה הושענא אחריתי שרי למעט ענבי ההדס היינו טעמא לפי שאין מיעוט ענבי תיקון אלא למי שרוצה לצאת בו אבל מאן דאית ליה הושענא אחריתי אין זה תיקון אצלו כלל אלא הרי הוא כממעט ענבי ההדס בפסח שהדבר נראה פשוט שהוא מותר [...]

Les Poskim reprennent la même idée de H'achivout HaPéoula à travers le Maguid Mishnei.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שיח סעיף יב

מיחם שפינה ממנו מים חמין, מותר ליתן לתוכו מים צונן (מרובים) כדי להפשיר; ומותר לצוק מים חמין לתוך מים צונן, או צונן לתוך חמין והוא שלא יהיו בכלי ראשון מפני שמחממין הרבה.

הגה: ואם המים מרובים כל כך שא"א שיתבשלו, רק שיפיגו צנתן, אפילו בכלי ראשון שרי רק שלא יהיה על האש (טור).

מגן אברהם סימן שיח ס"ק לו

מרובים. ולא אמרי' דמצרף הכלי דדבר שאין מתכוין הוא ולא פסיק רישיה הוא וכת' המ"מ ז"ל נראה שכל שאינו מתכוין אין ראוי לומ' פסיק רישיה וליחייב מפני שכשהוא מתכוין עושה מלאכה וכשאינו מתכוין אין בו מלאכה כלל שהרי אינו רוצה לעשות ממנו כלי דומה לקטימת קיסם שכל שאינו קוטמו לחצוץ בו שיניו פטור שכל שהוא מפני תיקון כלי מי שאינו מתקנו פטור ואפי' לר"י דמחייב בדבר שאינו מתכוין והמכוין לצרף י"א שהוא חייב מדאורייתא וי"א שהוא מדרבנן עכ"ל פ"כ ועססי' של"ד וסי' תק"י ס"ג:

לחם משנה הלכות שבת פרק יב הלכה א

[...] ולכל זה יש לתרץ ולומר דכוונת חילוק שכתב ה"ה למטה בענין הגחלת כך הוא דבענין צירוף הגחלת אין לומר פסיק רישיה והטעם דמלאכת הצירוף אינה במשכן וכל מלאכות ממשכן ילפינן להו וכיון דאינה במשכן אנו ל"ל למילף לה בשום מקום. אבל רבינו כתב דיש ללמוד מפני שכן עושים לוטשי הברזל שכשכוונתם לעשות כלי תחלה מחממים הברזל ואח"כ מצרפין אותו במים וכיון דהלוטשים שכונתם לעשות כלי עושים כן הויא מלאכה ג"כ ואין לנו לומר שהיא מלאכה אלא מפני שעושה אותה הלוטש דמכוין לעשות את הכלי. א"כ כיון דהטעם במלאכה הזאת מפני הכוונה האחרונה שהיא לעשות הכלי, כשאינו כוננו לכך אין ראוי שתקרא מלאכה ואינו חייב כיון שאינה מפורשת במשכן ונתבטל הטעם אשר בעבורו קראה מלאכה שהיא בכוונה. וכל זה יובן דוקא בגחלת של מתכת שאין כאן תיקון כלל שאינו כלי ואין החיוב בא אלא מחמת הכונה אשר לו דאם אין לו כונה אין הצירוף מועיל בגחלת דמה לי שיהיה מצרף או לא אבל במיחם שנתנו לתוכו צונן שיש שם תיקון כלי בההיא שעתא שמחזק הכלי אז ודאי ראוי לחייבו אף על פי שאין לו כונה לצירוף כיון דנעשה צירוף המועיל לתיקון הכלי מאליו [...]

Les mots du jour à apprendre :

Se marier	איחתוני
Se sont mariés	איחתנו
S'est purifié	איטהר

Programme du mardi

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Refoua Chéléma de

Haim Dan ben David

Deuxième Derekh :

L'action est clairement dirigée vers la conséquence permise

וביום השבת סימן מא הערה נג

פאנאדי"ש וכיוצא בה שמותר לחממן בשבת על גבי כירה או על גבי כיסוי של ברזל כל שהוא מצטמק ורע לו שהדבר מוכיח שאינו נעשה אלא בשביל שיתחמם.

נמצינו למדים שיש היתר נוסף והוא כשאין הפעולה משתייכת כלל לתוצאה אלא הדבר ברור לכל שהפעולה לא שייכת לתוצאה כגון בכיסוי קדירה שברור לכל שמעשהו מעשה כיסוי ולא מעשה הטמנה וע"כ כשאינו מכוין להטמנה מותר, וזה שורש היתר נתינה לכתחילה על גבי קדירה מלאה כמבואר בר"ן שם, וכע"ז בריסוק פלפלין שהמעשה מוכיח ריסוק פלפלין ולא הולדת ריח שאין אדם בעולם המוליך ריח באופן זה. אך בגרירת מיטה וספסל מעשהו מתפרש או לגרירת מיטה או לעשיית חריץ רק תלוי בכוונתו ובזה פס"ר חייב [ואף שניכר לכל שלא חורשים עם מיטה אלא בברזל רגיל, מ"מ גוף המעשה מתפרש לחרישה או לגרירה אלא שברור לכל מסיבות חיצוניות שכוונתו לגרירה, אך הרי החורש גם כן גורר ברזל באדמה, אם כן המעשה משתייך גם לתוצאה האסורה וממילא נחשב פס"ר וחייב. וכן הממשמש בצרור בפי הטבעת [סי' שי"ב, ז'] אף שברור לנו שאינו עוסק עתה בהשרת נימין מ"מ המעשה מצד עצמו מתפרש גם למשמוש בעלמא וגם להשרת נימין ולכן נחשב פס"ר ומותר רק כלאחר יד ורק במקום כבוד הבריות]. וכן בהולך ע"ג קרח אף שיש חשיבות לריסוק קרח מ"מ מעשהו מתפרש בהכרח כמעשה הליכה ואינו שייך כלל לתוצאה האסורה של ריסוק הקרח ובזה מותר אף בפס"ר. וכן פעולת פיזור חול על הקרקע אינו מתפרש תוספת לבנין אלא א"כ מכוין לזה.

ובקה"י [שבת סי' ב'] כתב דכל היכא שאין חשיבות למעשהו מותר אף בפס"ר ואיסור פס"ר הוא כשהעושה אינו מתכוין למעשה האסור אך אצל בני אדם יש חשיבות למעשהו, ומקור הדברים בתוס' שבת עג: ד"ה וצריך, עי"ש, ומהאי טעמא מותר לסחוט כבשים ושלקות כשסוחטן לגופן [לרוקן את המים מהם] כיון שאין לזה חשיבות יצירה כי גם המים הנסחטים הולכים לאיבוד, וכן מבואר ברמב"ן ובר"ן בשבת דף קיא: אהא דאמרין בסוכה דף לג. אין ממעטין ענבי ההדס ביו"ט משום דהוי כמתקן מנא אבל אי אית ליה הושענא אחריתי מותר, ומזה הוכיח הערוך דפס"ר דלא ניחא ליה מותר, וכ' הרמב"ן והר"ן דאין להוכיח כן אלא שאין שם מלאכה למיעוט ענבי ההדס שאינו עומד לזה כלל ואינו תיקון ההדס ורק כשאין לו הדס אחר א"כ מחשיב את מיעוט הענבים למלאכה אז חשיבא מלאכתו וחייב, ועי' באה"ל סוף סי' ש"מ ד"ה ולא בהגדרת הדברים. ובחזו"א סי' נ"א סקי"א כתב שתיקון מנא שבני אדם מזלזלים בו ואין דעתם על תיקון זה ליכא עליה שם מלאכה כלל בלא ניחא ליה. וכן מבואר ברמב"ם פי"ב ה"ב ובלח"מ שם ובמג"א סי' שי"ח סקל"ו, עי"ש.

והנה, אין ביאורים אלו מיישבים את כל הקושיות שודאי המטמין במגבת יש חשיבות למעשהו אצל בני אדם וכן בריסוק פלפלין יש חשיבות לריח טוב אצל בני אדם. ובר"ן בשבת דף מ: [שהוא המקור לפסק השו"ע בסי' רנ"ז, ב'] אחרי שכתב דין זה, הוסיף וכתב ואפשר גם כן דמה שאין דרכו לאפות ע"ג כירה כגון

[ויש להקשות מדברי המ"ב סי' של"ו סקכ"ה שאסר לרוץ ע"ג עשבים גבוהים דפס"ר שיתלשו בריצתו, הרי פעולת ריצה ודאי לא משתייכת לתלישה, ובבאה"ל שם הביא כן בשם המהרש"ל אך למעשה הביא שבמאמ"ר הכריע לאיסור, וי"ל ששם רוצה בתלישת העשבים המעכבים אותו מלרוץ. ומש"כ המ"ב בסי' שט"ז סקמ"ח שאסור לדרוס נמלים דרך הילוכו היינו כשרוצה לדורסם אלא שעושה כן דרך הילוכו].
 ואפשר ליישב בזה דברי הרשב"א בשבת קז. שמתיר לנעול בית אע"פ שיודע שיש צבי בבית, כיון שמתכוין לתועלת הבית ולא לצידת הצבי, ואף שודאי הצבי ייתפס שרי משום שברור שבית צריך דלת סגורה והמעשה משתייך בהכרח רק לסגירת הבית ולא לצידת הצבי. [וע"ע מח' הראשונים לגבי הטלת מ"ר בשלג בסי' ש"כ סעיף י"ד].

ומטעם זה התיר הגריש"א זצ"ל ללכת ברחובות ליד פתחי בנקים ובשאר מקומות שיש מצלמות אף שמוסרט כשהולך שם כיון שאין לו שום שייכות לצילום ואינו חפץ בו כלל, אלא שאסור ללכת במקומות מסוכנים שיש שם מצלמות עם מסך [כמו בעיר העתיקה בירושלים או במקומות שהוא בעה"ב המסריט מפני חשש גניבה וכיו"ב] כי אז רצונו בהסרטה. וכן לכאורה יהיה מותר לפי זה לעשן ביו"ט אף שפס"ר שימחקו האותיות [עיין בסי' י"ד הע' מ"ד] (ולמעשה אסרו הפוסקים עישון ביו"ט מטעם אחר שכיום אינו אוכל נפש).

Les mots du jour à apprendre :

A été grillé	אִטְוִי
A été recouvert	אִטוּם
Est devenu boîteux	אִטְלֵע

Programme du Mercredi

*L'étude aujourd'hui est dédiée à la Refoua Chéléma de
 Haim Dan ben David*

2. Une action composée d'une multitude de sous-actions

Le Chmirat Chabbat Kéhilkhétah rapporte au nom du Rav Auyerbach qu'une action qui n'a pas forcément de conséquence interdite, même si elle répétée plusieurs fois de sorte qu'au final la conséquence interdite devient inéluctable, cela reste permis, car on doit prendre en compte chaque action de façon isolée. Voyez-vous une contradiction avec les Biour Halakha suivants ?

שמירת שבת כהלכתה פרק כו אות יט

יט. מותר ללכת על - גבי דשא (זס), אבל אין לדרוך על גבי קוצים יבשים המחוברים לקרקע(נס), ואם עשבי הדשא גבוהים - ילך לאט ולא מהר, ובודאי שלא ירוץ שם, שמא יתלוש מן המחובר(טס)

הערות פרק כו הערה

(טז) סי' שלו סע' ג ובמ"ב ס"ק כד, ע"ש, דאפי' כשהעשבים ארוכים, ג"כ שרינן. ושמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דהן אמנם אם מרבה ללכת ע"ג הדשא, ודאי שיתלוש עשב באחת מפסיעותיו, מ"מ הרי עלינו לדון על כל פסיעה בנפרד, ובאותה פסיעה אין פ"ר שיתלוש עשב. ולא דמי לסירוק שערות, לעיל פי"ד סע' ג, די"א דהוה איסור דאורייתא, ע"ש הערה קלב, משום דהתם חשיב כמכוין, אך העירו לי משו"ת הריב"ש סי' שצד וצ"ע, עכ"ל. ועיין גם סי' שכח סע' מט ובמ"ב ס"ק קנא, וע"ש בביה"ל סוד"ה לשום.

(טט) שם במ"ב ס"ק כה ובביה"ל ד"ה מותר. וצע"ק, דהא התלישה ברגל הוה כלאח"י, ואינה אלא דרבנן, ועוד, דהוה משאצל"ג ומקלקל, ועוד דהוה פ"ר דלא ניח"ל, או עכ"פ דלא איכפת ליה, וכה"ג מנלן לאסור, עכ"פ בשעת הצורך, עיין סי' שכא במ"ב ס"ק נז ובשעה"צ ס"ק סח וסי' שטז בשעה"צ ס"ק יח, אלא דעיין סי' שלז בשעה"צ ס"ק י. ושמעתי מהגרש"ז אויערבך זצ"ל, דאולי י"ל דחוששין לתלישה כזאת אשר אם לא היה נתלוש, היה מפריע לו בשעת ההליכה והריצה, ושפיר הוה ניח"ל, אך העיר הגרש"ז זצ"ל, דאף אם הוא רץ, מ"מ אין זה פ"ר שבכל פסיעה תהא תלישה, ולמה אסור, אך אפשר, דבריצה חוששין גם על דריכה כזו אשר אם היה מסתכל, היה יודע גם מראש שודאי יתלוש, עכ"ד. וע"ע ערוה"ש סי' שלו סע' כא, דאין לנו לחדש איסורים מדעתנו.

משנה ברורה סימן שכח סעיף מט

(קנא) פתילה - העשויה מחלב או בורית או מנייר ושאר דברים וטעם איסורן משום דאידי דמשמש שם כמה פעמים להכניס ולהוציא קרוב לודאי שישיר השער שם וכמו בצרור לעיל בסימן שי"ב ס"ז ועיין בה"ל:
(קנב) בנחת - ולא יבוא עי"ז לידי השרת נימין [...]

שולחן ערוך אורח חיים סימן שכח סעיף מט

אסור לשום פתילה בפי הטבעת כדרך שנוהגים לעשות למי שהוא עצור, אלא אם כן ישים אותה בשינוי שיאחזנה בשתי אצבעותיו ויניחנה בנחת.

ביאור הלכה סימן שכח סעיף מט ד"ה לשום פתילה

לשום פתילה וכו' - עצם דין זה כבר כתבו המחבר בסימן שי"ב ס"ח רק שם כתב למשמש בברזא וכו' שהוא של עץ וכאן כתב לענין פתילה וטעם אחד להם מפני השרת נימין וכדמוכח בב"י וד"מ [ומשמע מזה דאף פתילה אינה בכלל רפואה דלגזור בה משום שחיקת סממנים ורק לענין קריסטי"ר משמע ממ"א דהוא בכלל רפואה וצע"ק מאי טעמא אינו נכנס גם זה בכלל רפואה] ויש לעיין מ"ט אסור גבי פתילה הא אינו מכוין להשרת נימין דאם אמרו בגמרא גבי צרור דאסור ומשום דהוי פסיק רישא להשרת נימין כמו שכתבו התוס' [דאל"ה הוי דבר שאינו מתכוין] נימא אנן מדנפשינן גם גבי פתילה כן צרור שאני דקשה הוא משא"כ בפתילה דהוא דבר רך גם עיקר דין זה דאסור למשמש בצרור השמיטו הרי"ף והרמב"ם [ונראה דטעמייהו דס"ל ג"כ כפירש"י דטעמא דרבא הוא משום השרת נימין ולא כפירוש ר"ח המובא בתו' והרא"ש ע"ש וס"ל דדין זה דרבא הוא לפי הס"ד דרבא גופא בעמוד ב' דסבר למימר משום דדבר שאין מתכוין אסור ולמסקנא שם דמחזורתא כדר"נ בר אושעיא ממילא נדחה גם מימרא זו דרבא] ומשמע דלא ס"ל כן ואם כי בודאי קי"ל כיתר הפוסקים דצרור אסור כסתימת השו"ע וכמו שכתבו התוספות דהוי פ"ר עכ"פ אין לנו להחמיר היכי דלא הוי פ"ר כמו בפתילה דגם התוספות יודו בזה ובפרט שבחידושי הרמב"ן וכן בחידושי הר"ן כתבו גם לגבי צרור גופא דלא הוי פסיק רישא וע"כ אין נראה להם כפירוש התוספות ופירשו כפירוש ר"ח וכ"ש בפתילה דהוא דבר רך נראה דלא הוי פ"ר לכו"ע. וע"פ הדחק נוכל ליישב כמו שכתבתי במ"ב דמפני שהוא מכניס ומוציא כ"פ אפשר דחשבו זה לפ"ר להשרת נימין ועדיין צ"ע:

Les mots du jour à apprendre :

Elle a été rendu impure	איטמאי
Ont été rendus impurs	איטמו
Etre rendu impur	איטמוי

Programme du jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée à la Refoua Chéléma de

Haim Dan ben David

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שלו סעיף ג

מותר לילך על גבי עשבים, בין לחים בין יבשים, כיון שאינו מתכוין לתלוש. אבל האוכלים בגנות, אסורים ליטול ידיהם על העשבים שמשקים אותם, אף על פי שאינם מכוונים, פסיק רישיה הוא; אבל מותר להטיל בהם מי רגלים או שאר משקין שאינם מצמיחין. הגה: ולכן טוב להחמיר שלא לאכול בגנות, אם ישתמש שם עם מים, דבוקשי יש ליזהר שלא יפלו שם מים (ב"י בשם סה"ת).

משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שלו סעיף ג

(כו) **שמשקים אותן** - והמסקנה את הזרעים חייב משום זורע דמועיל להצמיח וגם משום חורש שמרפא הקרקע ע"י הלחלוח:
 (כז) **פסיק רישא הוא** - דאי אפשר שלא יועיל לגדלם ואם אוכל בגינה שאינה שלו ולא של אדם האוהבו יש מתירין דס"ל כיון דפ"ר דלא ניחא ליה הוא שרי אף לכתחלה והרבה פוסקים אוסרין גם בפ"ר דלא ניחא ליה לכתחלה וכמבואר בסוף סימן ש"כ ע"ש:
 (כח) **מי רגלים** - לפי שעזים הם ושורפים את הזרעים ומונעים אותם מלהצמיח:
 (כט) **או שאר משקים שאינם מצמיחים** - דהיינו כגון יין לפי שהוא עז וחזק ושורף ג"כ הזרעים וכן שאר משקה שהוא כעין זה וכתב המג"א דלכתחלה ראוי ליזהר אף במשקים ועיין בא"ר שכתב דבין שהוא חזק אין ליזהר כלל וכנ"ל. כתב הפמ"ג דמי דבש ושכר יש בהן מים ובדאי מצמיחין:
 (ל) **ולכן טוב להחמיר וכו'** - כתב הט"ז דבגינה שיש בה יותר משבעים אמה דהוי כרמלית ולא מהני בה שום היקף בלא"ה צריך ליזהר דהא אסור בה טלטול ד"א עכ"ל ולפ"ז אפילו בגינת חבירו יש ליזהר:

(כד) **בין לחים וכו'** - ומשמע בגמרא שאפילו אם העשבים הם ארוכות והוא הולך יחף שהעשבים רגילים להיות נדבקין בקשרי אצבעותיו אפ"ה מותר דלאו פסיק רישיה הוא שיתלש ולכן אפילו אם יתלש ג"כ אין איסור עליו שהוא אינו מכוין לזה. ומ"מ אם לאחר הליכתו מצא שנדבקו עשבים ברגליו בין אצבעותיו או על מנעליו יזהר שלא יסלקם בידי דאסורים בטלטול משום מוקצה דביה"ש היו מחוברים:

(כה) **כיון שאינו מכוין** - עיין בבה"ל שכתבנו דהיכי דעשבים הם גדולים יזהר שלא ירוץ עליהן דהוי פסיק רישא שיתלש בודאי ואפשר דאפילו לילך עליהן במהרה ג"כ צריך ליזהר:

ביאור הלכה סימן שלו סעיף ג ד"ה מותר לילך

מותר לילך ע"ג עשבים וכו' - עיין במ"ב והנה נמצא בסמ"ג דבר פלא שכתב במלאכת קוצר אין עולין באילן גזירה שמא יתלוש ואמרינן נמי בעירובין פרק המוצא תפילין אסור להלך ע"ג עשבים בשבת במקום שא"ל לו שלא יתלוש והוא פלא דהא מסקנא דתלמודא התם דשרי בכלהו גוונא שהזכרו שם כיון דקי"ל כר"ש יע"ש בגמרא והנה המהרש"ל בביאורו לסמ"ג כתב שם ג"כ דברים תמוהים בזה ודעתו דבכל אלה הוי פסיק רישא רק דמותר משום דאין מלאכת מחשבת וכתב זאת כדי לפרש דברי הסמ"ג שם והוא נגד כמה ראשונים דכתבו בהדיא דלא הוי פס"ר [עיין באו"ז שלהי עירובין ובריטב"א שם וכן משמע בטור והמחבר] וכבר השיג עליו בספר מאמר מרדכי ואפילו אם נניח הכל כדבריו ג"כ אינו מובן דברי הסמ"ג דכיון דע"פ מסקנת הגמרא הכל שרי היכי קחשיב זה הסמ"ג בתולדה שם. אכן באמת דברי הסמ"ג מועתקים מספר יראים בתולדה דחורש עי"ש ונ"ל לבאר דבריהם בדרך פשוט והוא דלא היה ניחא לו לומר דגם מימרא דרמי בר אבא דאסור לילך ע"ג עשבים משום דאף ברגלים יהיה קאי רק אליבא דס"ד ודעתיהו דהאי מימרא קאי אפילו אליבא דמסקנא דקי"ל כר"ש ומיירי היכי דהוי פס"ר כגון שהוא הולך במהרה ורץ ע"ג עשבים והעשבים הם ארוכים דאז בודאי א"א שלא יהיו נתלשים וזהו מה דמסיים ע"ז ואף ברגלים חוטא היינו שהוא אף ונמהר ברגליו לילך עליהם [וכה"ג כתב היראים שם בסוגיא דשבת גבי אבין צפורה דלא קאי אליבא דר"י רק אליבא דר"ש ובאופן דהוי פס"ר כגון גבי כלים גדולים עי"ש]:

Les mots du jour à apprendre :

S'est trempée	איטמישא
Leur est secondaire	איטפיל בהדיהו
Occupe toi	איטפל

Biographies:

Dagoul Mervava, Noda Bihouda -

דגול מרבבה, נודע ביהודה

Le Rav Yeh'ezkel Landau, connu sous le nom de son livre «Nod'a Bihouda», est né en 1713 en Pologne, où il étudia et fut Rav par la suite. En 1755, il est appelé à Pragues pour y diriger la Kehila ainsi que la Yeshiva qui attirait de nombreux élèves dans toute l'Europe. Il forma ainsi de nombreux Rabbanim dont le célèbre 'Hayei Adam. Son disciple Rabbi Elazar Flekless témoigne que jusqu'à sa vieillesse, il ne se coucha jamais entièrement dans un lit, mais la tête dans le lit et le corps sur des chaises ; il portait un cilice sur son corps, et enseignait debout. Du 17 Tamouz au début d'Av, il ne mangeait rien d'origine animale, et de Roch 'Hodech Av à Ticha BéAv, il ne mangeait que du pain sec. Il écrivit de nombreuses réponses aux questions qui lui étaient adressées, elles furent compilées dans son ouvrage le Noda Bihouda. Il écrivit aussi le Tslah', composé de ses H'idouchim sur le Chass. Son commentaire sur le Choulh'an Aroukh, le Dagoul Mervava, tient une place très importante dans la Halakha. Le Rav s'est éteint à Prague en 1793.

Teroumat Hadeshen - תרומת הדשן

Rabbi Israël ben Petah'ia Isserlein, surnommé aussi le Maharai, est né à Maribor en 1390, d'une famille d'érudits. Il est un des Rabbanim les plus influents de l'Empire dans le deuxième tiers du XVe siècle et est le dernier grand Rav de l'Autriche médiévale. A Neustadt, comme auparavant à Maribor, il a dirigé une Yeshiva jusqu'en 1460, date de sa mort. Elle est devenue un centre de Torah qui forma un grand nombre de Rabbanim de l'époque. Dans son Responsa le Troumat Hadeshen, ses Psakim représentent une base importante des Minhaguim Ashkenaze, et un grand nombre d'entre eux sont aussi adoptés par le Choulh'an Aroukh.

Liste des 68 Souguiot étudiées sur Matmidim

Souguiot de Brah'ot			Sougiot sur les H'aguim
1. Birkot Hatorah 2. Choméa Kéoné 3. Arévout 4. Kavana dans le Chema 5. Position pour le Chema 6. Méah Brah'ot 7. Amen Yetoma 9. Les quantités pour les Brah'ot 10. Les Brah'ot de consommation 11. Brah'a Chééina Tsrh'a 12. Ikar Vétafel 13. Méein Chaloch	14. Brah'a sur un interdit 15. Anigrone 17. Birkat Haguefen 18. Natei Inchei 19. Birkat Haréah' 22. Les jus 23. Trima 24. Pat Kisnin (1) 25. Pat Kisnin (2) 26. Les Apéritifs 27-31 Zimoun 32. Tefilat Haderekh	33 -34. Birkat Hagomel 38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit 39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli 40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot 41. Hatov Véhamétiv sur le vin 42. Cheva Brah'ot (1) 43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot 46. Birkat Halevanah 47-49. H'azarat Hachats'	Hanouka 8. Emplacement de la Hanoukia 44. Ner Ich oubeto 45. Ner Ich oubeto (2) Pourim 16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim Pessah 20. Biour H'amets 58. Bedika des miettes
Souguiot générales			
37. Bal Tossif 50. Tokh Kédé Dibour 51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera	53. Mitsva bo yoter Mibichlough'o 54. Mitsvot lav lihanot nitanou	55-56. Mitsvat Assei Chehazman grama 57. Zerizim makdimim lemitsvot	Sefirat Haomer 21. Un seul grand compte
Chabbat – Meleket Mah'chevet			Roch Hachana 35. Les trois Livres
59. 60. 61. Mit'assek	62. 63. 64. Davar Chééno Mitkaven	65. 66. 67. 68 Psik Réchek	Soukot 36. Mitstaer

Bon Simoud sur Matmidim !